

Студијски програм: Међународне студије, модул: Глобалне и стратешке студије и Међународна политика
Назив предмета: Стратегије и стратешко мишљење у међународним односима
Наставник/наставници: проф. др Драган Р. Симић; доц. др Стеван Недељковић; сарадник МА Немања Пурић
Статус предмета: обавезни на модулу Глобалне и стратешке студије
Број ЕСПБ: 6
Услов: /
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљ предмета је да се студенти упознају са појмовима и концептима стратегија и стратешког мишљења у међународним односима, разумеју њихов развој кроз историју – од Сун Цуа и Тукидида до Лидл Харта и Хенрија Кисинџера – затим да стекну увид у тешкоће кројења одрживих и спроводивих стратегија, схвате разлику у приступу кројења стратегија код малих, средњих и великих сила, упознају се са кључним токовима савременог стратешког мишљења и разумеју промене у поимању стратегија током прве две деценија 21. столећа. На крају, циљ нам је да студенти разумеју везу између стратешког приступа међународној стварности и успеха који лежи иза таквог приступа, односно, да иза сваког успеха стоји добра стратегија.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Након учешћа на предиспитним и испитним активностима, студенти ће стећи специјализована знања и вештине у области стратешких студија. Таква знања и вештине, ванредно значајне у ери глобализованих међународних односа, омогућиће им да идентификују основне елементе стратегија и токове стратешког мишљења; аргументовано дискутују у академској заједници и критички промишљају о концепту стратегије и стратешком деловању великих сила; самостално изврше анализу и напишу истраживачки рад у области стратешких студија; препознају разлике између велике стратегије, стратегије и тактике; изврше поређење у стратешком приступу различитих држава; идентификују узроке успеха/неуспеха у операционализацији стратегија и препознају стратешке правце и препознају промене у стратегијама највећих сила данашњице.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Појам стратегије и стратешког мишљења у међународним односима; Значај стратешког мишљења у глобализованом свету; Стратешка култура: промене и трајности; Велике стратегије: појам, врсте, историјат; Развој стратешког мишљења кроз историју: Сун Цу, Тукидид, Макијавели, Клаузевиц, Харт, Кенан...; Развој стратешког мишљења у кроз историју: Рим и Византија; Развој стратешког мишљења кроз историју: успон Европе и велике стратегије; Развој стратешког мишљења кроз историју: успон и пад великих сила (Шпанија, Холандија, Француска, Велика Британија, СССР, САД); Упоредне велике стратегије; Велике стратегије у доба Хладног рата; Велике стратегије у 21. веку; Имају ли мале и средње државе велике стратегије?; Стратегија националне безбедности и стратегија спољне политике; Како изградити стратегију националне безбедности и спољне политике?; Од Тукидида до процесора: промене и континуитет у стратешком мишљењу.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Практична настава ће се изводити кроз вежбе, дискусије, студије случаја и колективну израду предлога стратешког документа. Стимулисаће се активно учешће у расправама. По правилу, оне су најбољи начин стицања нових знања и вештина, али незаменаиви метод у изградњи самопоуздања у јавном наступу и јачању властитих аргумената. Кроз студије случаја ћемо insistирати на примени стечених знања на "живим" примерима. На крају, један од задатака студената ће бити и израда предлога стратегије. Тиме ће студенти демонстрирати способност рада у групи и израде нацрта стратешких докумената.</p>
<p>Литература</p> <p><i>Обавезна</i></p> <p>Драган Р. Симић, <i>Светска политика</i>, Факултет политичких наука, Чигоја штампа, Београд, стр. 149–190; Едвард Мид Ерл (Ур), <i>Творци модерне стратегије</i>, Војно дело, Београд, 1952, стр. 1-171, 386–472, 515-534; Пол Кенеди, <i>Успон и пад великих сила</i>, ЦИД, Подгорица, Службени лист СРЈ, Београд, 1999, стр. 11–</p>

19, 53–310, 570–591, 593–597; Андреја Милетић, „Геополитика“, у: Милан Матић, Милан Подунавац (Прир.), *Енциклопедија политичке културе*, Београд, 1993, стр. 341-345; Драган Р. Симић, „Америчко стратешко мишљење на почетку 21. века“, *Међународна политика*, бр. 1133, Јануар/Март 2009, стр. 73–83; Драган Р. Симић, Драган Живојиновић, „Тукидидом против процесора: зашто је стратешко мишљење важно и у 21. веку“, *Политички живот*, број 8, јул 2013, стр. 17–26.; Edward N. Luttwak, *The Grand Strategy of the Roman Empire: From the First Century CE to the Third*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, 2016, Revised and Updated Edition, pp. ix – xiv; Nina Silowe, “Beyond the Buzzword: The Three Meanings of “Grand Strategy””, *Security Studies*, Vol. 27, 2018, Issue 1, pp. 27-57; Thierry Balzacq, Peter Dombrowski, Simon Reich, “Introduction: Comparing Grand Strategies in the Modern World”, in: Thierry Balzacq, Peter Dombrowski, Simon Reich, (Eds), *Comparative Grand Strategy – A Framework and Cases*, Oxford University Press, New York, 2019, pp. 1-25; Christopher McKnight Nichols, Andrew Preston, “Introduction”, in: Elisabeth Borgwardt, Christopher McKnight Nichols, Andrew Preston, Eds., *Rethinking American Grand Strategy*, Oxford University Press, New York, 2021, pp. 1-26; + презентације са предавања;

Додатна

Џон Миршајмер, *Трагедија политике великих сила*, Удружење за студије САД у Србији, Чигоја Штамп, Београд, 2017, измењено и допуњено издање; Thierry Balzacq and Ronald R. Krebs, Eds., *The Oxford Handbook of Grand Strategy*, Oxford University Press, New York, 2021; Benjamin Miller, *Grand Strategy from Truman to Trump*, The University of Chicago Press, Chicago, 2020; Williamson Murray, MacGregor Knox, Alvin Bernstein, Eds, *The Making of Strategy – Rulers, States and War*, Cambridge University Press, Cambridge, UK, 1996; John Lewis Gaddis, *On Grand Strategy*, Penguin Press, New York, 2018; Lawrence Freedman, *Strategy – A History*, Oxford University Press, New York, 2013; Џон Луис Гедис, *Изнаенађење, безбедност и искуство Америке*, Клуб плус, Београд, 2008; James Wirtz, Colin S. Gray, Eliot Cohen, (Eds), *Strategy in the Contemporary World*, Oxford University Press, 20018, Sixth Edition; William C. Martel, *Grand Strategy in Theory and Practice – the need for an effective American Foreign Policy*, Oxford University Press, New York, 2015; James Lacey, (Ed), *Great Strategic Rivalries: from the Classical World to the Cold War*, Oxford University Press, Oxford, 2016; A. Wess Mitchell, *The Grand Strategy of the Habsburg Empire*, Princeton University Press, Princeton, 2018; Lukas Milevski, *The Evolution of Modern Grand Strategic Thought*, Oxford University Press, New York, 2016; Hall Brands, *What Good is Grand Strategy – Power and Purpose in American Statecraft from Harry S. Truman to George W. Bush*, Cornell University Press, Ithaca, 2014; Хенри Кисинџер, *Дипломатија*, БМГ, Београд, 2008, str. 5–59; 352-421; Barry R. Posen, Andrew L. Ross, “Competing Visions for U. S. Grand Strategy”, *International Security*, Vol. 21, No. 3, Winter 1996/1997, pp. 5-53; Terry L. Deibel, *Foreign Affairs Strategy*, Cambridge University Press, Cambridge, UK, 2007; Barry R. Posen, *Restraint: A New Foundation for U. S. Grand Strategy*, Cornell University Press, Ithaca, 2014; Сун Цу, *Умеће ратовања*, Бабун, Београд, 2009; Тукидид, *Пелопонески рат*; Просвета, Београд, 1999; Paul Kennedy Ed., *Grand Strategies in War and Peace*, Yale University Press, New Haven, 1991.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15+15 (СИР)
------------------------------------	------------------------------	---------------------------------------

Методe извођења наставе
 Предавања;
 Вежбе;
 Дискусије;
 Студије случаја;

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	40
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и		
семинар-и	20		